

בשוב ד' את שיבת ציון היינו כחולמים

א.

שיר המעלות בשוב ד' את שיבת ציון היינו כחלמים.

תהלים קכ"ו, א'

1.

בשוב ד' שבותם כן יאמר ישראל, אין אדם רואה בהקיץ הפלא הזה, רק בחלום.
אבן-עזרא

2.

כחלום יעוף יהיה בעינינו צרת הגלות, מרוב השמחה שתהיה לנו בשובנו לארצנו. כן פירשו אדוני אבי ז"ל.
הרד"ק

3.

שלא נתייאש מן הגאולה, אבל דעתנו ולבנו עליה תמיד, ואמר שבעודנו בגלות אנחנו כחולמים עניין הגאולה.
המאירי

ב.

בשוב ד' את שיבת ציון...

תהלים קכ"ו, א'

דברים ל, ג

ושב ד' א-להיך את שבותך...

1.

תניא, רבי שמעון בן יוחי אומר: בוא וראה כמה חביבין ישראל לפני הקדוש ברוך הוא. שבכל מקום שגלו - שכינה עמהן... ואף כשהן עתידין ליגאל שכינה עמהן, שנאמר: ושב ה' א-להיך את שבותך. 'והשיב' לא נאמר, אלא 'ושב', מלמד שהקדוש ברוך הוא שב עמהם מבין הגלויות...

מגילה כט ע"א.

2.

בכל מקום שגלו ישראל כביכול גלתה השכינה עמהם... וכשעתידים לחזור כביכול שכינה חוזרת עמהם, שנאמר 'ושב ד' א-להיך את שבותך' - אינו אומר 'והשיב', אלא 'ושב'.

מכילתא, מסכתא דפסחא, יד

ג.

ששאלת מפני מה אין אומרי' באתה גבור מלביש ערומים ופוקח עורים כמו רופא חולים ומתיר אסורים אל תתמה דלא קאמרי' בתחיית המתים אלא השקול [כתחיית] המתים כדאמרי' פ"ק דתענית (בי ע"א) ובפ' אין עומדין (לי"ג ע"א) גבי גשמים: מפני שהיא שקולה כתחיית המתים קבעו לה בתחיית המתים.

סומך נופלים ומתיר אסורים בנפילתם של ישראל ואסוריהם משתעי שהקב"ה סומכם ועתיד [להוציאם ולהתירם]... ותחיית המתים תלוי' בגאולתם של ישראל.

ורופא חולים אמרי' בפ' אין בין המודר (מ"א ע"א) גדול נס שנעשה לחולה יותר מן הנס שנעשה לחנניא מישאל ועזריה. שמשון ב"ר אברהם.

שו"ת מהר"ם מרוטנבורג ח"ד סימן אלף יח

ד.

ויאמר אלי בן אדם העצמות האלה כל בית ישראל הנה אמרים יבשו עצמותינו ואבדה תקנתנו נגזרנו לנו. לכן הנבא ואמרתי אליהם כה אמר ד' א-להים הנה אני פתח את קברותיכם והעליתי אתכם מקברותיכם עמי והבאתי אתכם אל ארצת ישראל:

יחזקאל לו, יא-יב

כאדם מת שחוזר וחי, כן ישובו ישראל מן הגלות.

רש"י, סנהדרין צב, ב ד"ה משל היה

ה.

כי מעת שחרב הבית, יצאה רוחנו עטרת ראשנו ונשארו רק אנחנו, הוא גוף שלה בלא נפש. ויציאה לחו"ל הוא הקבר, ורימה מסובבת עלינו ואין בידינו להציל, הם הגויים, האוכלים בשרנו. ומכל מקום היו חבורות וישיבות גדולות, עד שנרקב הבשר והעצמות נפזרו פיזור אחר פיזור. ומכל מקום היו עדיין העצמות קיימות, שהן תלמידי חכמים שבישראל מעמידי הגוף, עד שנרקבו העצמות ולא נשאר אלא תרווד רקב מאתנו, ונעשה עפר, שחה לעפר נפשנו, ואנחנו מקווים עתה לתחיית המתים. התנערי מעפר קומי ירושלים.

הגר"א בסוף "ספרא דצניעותא"

ו.

צְהִי נְרֵנִי יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן כִּי גָדוֹל בְּקַרְבָּן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. ישעיהו יבו, ...אין ד' יתברך גדול אלא בציון, כמו שנאמר 'גָדוֹל ד' וּמְהִלָּל מְאֹד, בְּעִיר אֶל־הַיְנוּ הָרַקְדָּשׁ. אימתי הוא גדול מאוד? בעיר א-לוהינו – וזהו 'יוֹשֶׁבֶת צִיּוֹן'. 'כִּי גָדוֹל בְּקַרְבָּן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל': פירוש – שבציון הוא יתגדל...".

הגר"א שם

ז.

וְהָיָה יוֹם אֶחָד הוּא יִנְדַע לְד' לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לְעַת עָרֵב וְהָיָה אוֹר:

לא יום - לא אור נוגה כאור של עולם הבא...

וְלֹא לַיְלָה - ולא עת כרה כלכת שיעבוד גליות, שמקודם ימי משיחנו יהיו ואין בהם שיעבוד:

זכריה יד, ז ורש"י שם

ח.

הָאֲנִי אֲשָׁבִיר וְלֹא אוֹלִיד יֹאמַר ד' אִם אֲנִי הַמוֹלִיד וְעֲצָרְתִּי אָמַר אֶל־הַיָּד:

האני אשביר ולא אולידי - האני אביא את האשה על המשבר ולא אפתח רחמה

להוליד עוברה כלומר שמא אתחיל בדבר ולא אוכל לגמור... בתמיהה:

ישעיהו סו, ט ורש"י שם

ט.

עַל הַר גְּבוּהָ עָלִי לָךְ מִבְּשָׂרְתָּ צִיּוֹן הָרִימִי בְּפִתְּחֵי קוֹלְךָ מִבְּשָׂרְתָּ יְרוּשָׁלַם הָרִימִי אֶל

תִּיבְרָאִי אֲמַרְי לְעָרִי יְהוּדָה הַגָּה אֶל־הַיָּכָם:

ישעיהו מ, ט

י.

הצדיקים הטהורים

אינם קובלים על הרשעה - אלא מוסיפים צדק,

אינם קובלים על הכפירה - אלא מוסיפים אמונה,

אינם קובלים על הבערות - אלא מוסיפים חוכמה.

ערפלי טוהר עמוד לט